

การเดินทาง ของ USO

ภาคใต้

โทรคมนาคมกับชุมชน

กระบี่

ตามตำนานบอกเล่าสืบกันมาว่า
มีชาวบ้านขุดพบมิดดาบโบราณเล่มหนึ่ง
จึงนำมามอบให้กับเจ้าเมืองกระบี่
และต่อมาไม่นานก็ขุดพบมิดดาบโบราณ
เล่มหนึ่งรูปร่างคล้ายกับมิดดาบโบราณ
เล่มใหญ่ จึงนำมามอบให้กับเจ้าเมือง
กระบี่อีกเช่นกัน เจ้าเมืองกระบี่เห็นเป็น
ดาบโบราณสมควรเก็บไว้เป็นดาบคู่บ้าน
คู่เมือง แต่ขณะนั้นยังสร้างเมืองไม่เสร็จ
จึงนำดาบไปเก็บไว้ในถ้ำเขาขนานน้ำ
หน้าเมือง โดยวางดาบหรือกระบี่ไว้ข้าง
บ้านที่ขุดพบดาบใหญ่โตตั้งชื่อว่า ‘บ้าน
กระบี่ใหญ่’ บ้านที่ขุดพบดาบเล็กตั้งชื่อว่า
‘บ้านกระบี่น้อย’

ส่วนลักษณะการวางดาบหรือกระบี่
ไขว้ในตำนาน กลายมาเป็นสัญลักษณ์
ตราประจำจังหวัดคือรูปดาบไขว้ด้านหลัง
มีภูเขาและทะเล

อีกตำนานหนึ่งสันนิษฐานว่า ‘กระบี่’
อาจเรียกชื่อพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่งที่มีมาก
ในท้องถิ่น คือต้น ‘หลุมพี’ จึงเรียกชื่อ
ท้องถิ่นว่า ‘บ้านหลุมพี’ ต่อมา มีชาวมลายู
และชาวจีนเข้ามาค้าขายจึงเรียกเพี้ยน
เสียงเป็น ‘บ้าน-กะ-ลุ-บี่’ หรือ ‘คอโลบี่’
นานๆ เข้าจึงปรับเป็นสำเนียงไทยว่า
‘กระบี่’

พวกเรากำลังออกเดินทางมุ่งหน้า
ไปยังที่แห่งนั้น

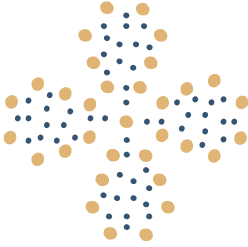
การเดินทางของ USO
ภาคใต้

จังหวัดกระบี่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล
อันดามัน ห่างจากกรุงเทพฯ 814 กิโลเมตร
ประกอบด้วยภูเขา ที่ดอน ที่ราบ หมู่เกาะ
น้อยใหญ่กว่า 130 เกาะ อุดมไปด้วยป่า
ชายเลน ในตัวเมืองมีแม่น้ำยาวประมาณ
5 กิโลเมตร ไหลผ่านลงสู่ทะเลอันดามัน
นอกจากนี้ยังมีคลองปากสับ คลองกระบี่
ใหญ่ และคลองกระบี่น้อย มีต้นกำเนิด
จากเทือกเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดกระบี่
คือเทือกเขาพนมเบญจา มีประชากร
ราวสี่แสนคน ส่วนใหญ่นับถือศาสนา
พุทธและศาสนาอิสลาม อาชีพยอดนิยม
คืออาชีพทางการเกษตรและธุรกิจ
เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การเดินทางของ USO
ภาคใต้

กระบี่เป็นพื้นที่ผสมผสานของศาสนา
และวัฒนธรรม ในพื้นที่ที่เป็นเกาะบางเกาะ
ยังมีชนเผ่าโบราณที่มำตั้งรกรากเป็นกลุ่ม
แรกอาศัยอยู่จวบจนปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกระบี่
ปี พ.ศ. 2557 (Gross Provincial
Product : GPP) ณ ราคาประจำปี
มีมูลค่าเท่ากับ 75,413 ล้านบาท เพิ่มขึ้น
จาก 70,715 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น
ลำดับที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเล
อันดามัน รองจากจังหวัดภูเก็ต ลำดับที่ 5
ของภาคใต้ และลำดับที่ 33 ของประเทศ
ซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของภาคเกษตร
อย่างการประมง และภาคนอกเกษตร
อย่างสาขาโรงแรมและภัตตาคาร

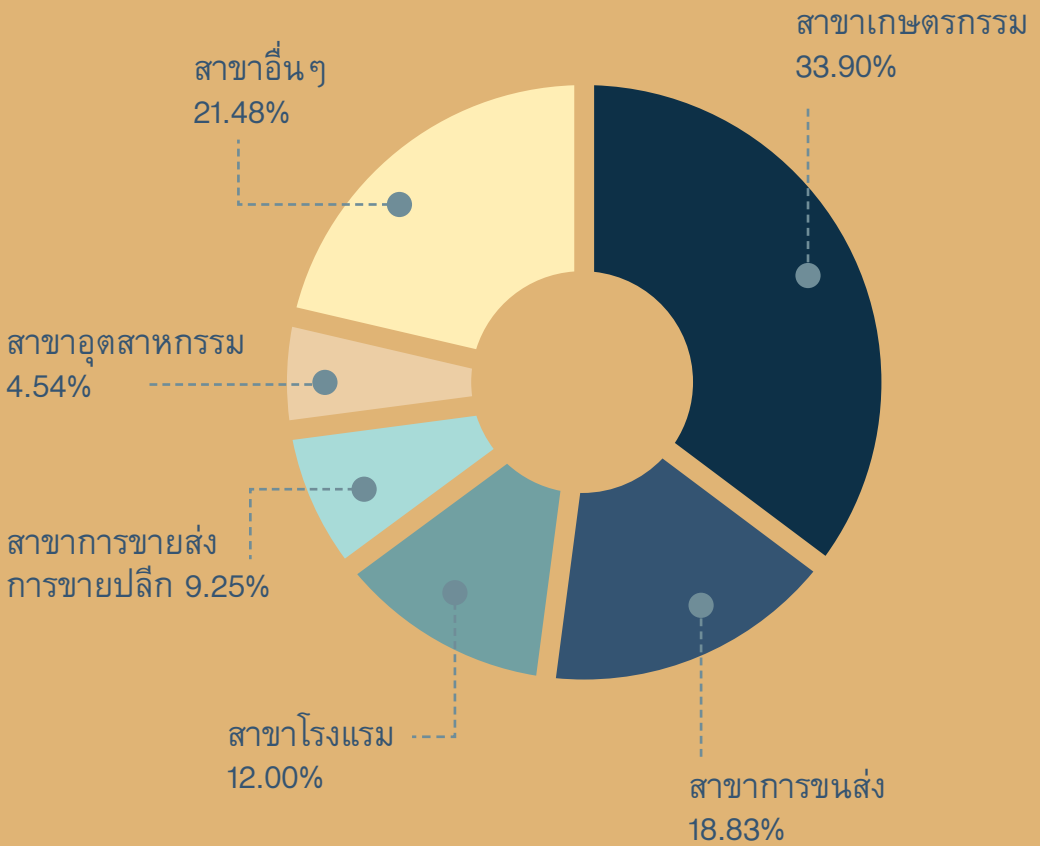
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของชาวกระบี่
อยู่ที่ 203,909 บาท เป็นลำดับที่ 2 ของ
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันและ
ของภาคใต้ เป็นลำดับที่ 13 ของประเทศ

นี้อาจช่วยยืนยันชีวิตความเป็นอยู่
ของชาวกระบี่ได้ว่าสัมพันธ์แน่นแฟ้น
อย่างยิ่งยวดกับภาคเกษตรกรรมและ
การท่องเที่ยว

สัดส่วนโครงสร้างการผลิต ปี 2557 ณ ราคาประจำปี

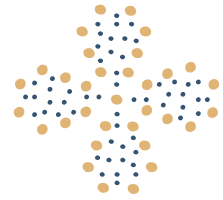
ในท่ามกลางเกาะน้อยใหญ่กว่า 130 เกาะนั้น มีเกาะเล็กๆ แห่งหนึ่งที่ไม่ใคร่เป็นที่รู้จักมากนักในอดีต ไม่ใช่เกาะยอดนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลกอย่างพีพี แต่กลับวางตัวสงบนิ่งอย่างเป็นธรรมชาติ ใกล้ตัวเมือง ห้างฝั๋งเพียงระยะห้านาที เรือหัวโพงเดินทางไปถึง

เกาะกลาง คือเกาะที่ว่ำนั่น

ชื่ออย่างเป็นทางการของเกาะกลาง คือ บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมืองกระบี่ ตั้งอยู่บนเกาะกลาง แม่น้ำกระบี่ ห้อมล้อมด้วยป่าชายเลน ที่อุดมสมบูรณ์ ประชากร 98% นับถือ ศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงชายฝั่ง ชีวิตความเป็นอยู่ ค่อนข้างเรียบง่าย

ระยะทางโดยรวมบนเกาะประมาณ 11 กิโลเมตรเท่านั้น

นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนเกาะกลาง ส่วนใหญ่นิยมชมชอบธรรมชาติ บนเกาะกลางมีทุ่งนากว้างใหญ่ มีป่าชายเลนกลาง แม่น้ำกระบี่ บนเกาะกลาง นักท่องเที่ยว ยังสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านชุมชน ทั้งการทำผ้าปาเต๊ะ การทำเรือหัวโพง และเที่ยวชมนาข้าวสังข์หยด รวมถึงสามารถพักอาศัยในแบบโฮมสเตย์ร่วมกับชาวบ้านได้

การเดินทางภายในเกาะอาจไม่สะดวก สบายนัก ถนนค่อนข้างเล็ก แคบ และ ขรุขระ หากวันไหนฝนตกจะเดินทางลำบาก ทั้งทางเรือและบนเกาะ

ชื่อเสียงของเกาะกลางที่เริ่มแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยวมาจากความเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ในเรื่องวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้คนใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย แทบไม่น่าเชื่อว่าอยู่ห่างฝั๋งเพียงระยะสายตาทอดไปถึง ชุมชนเกาะกลางถูกห้อมล้อมด้วยป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ บนเกาะมีคนอยู่อาศัยราวห้าพันคน แบ่งเป็นสามหมู่บ้าน เชื่อมกันด้วยถนนหลักเล็กๆ หนึ่งเส้นจากหัวเกาะถึงท้ายเกาะ

ทันทีที่เราเดินทางมาถึงเกาะกลาง ก็พบกับสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นครบถ้วนทุกประการ

การเดินทางของ USO
ภาคใต้

ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรร
คลื่นความถี่และกำกับการประกอบ
กิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการ
โทรคมนาคม กำหนดให้คณะกรรมการ
มีหน้าที่จัดให้มีบริการโทรคมนาคม
พื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ต่อมาสำนักงาน กสทช. ร่วมกับ สหภาพ
โทรคมนาคมระหว่างประเทศ จึงจัดตั้ง
เครือข่าย ‘อาสาสมัครภายใต้โครงการ
จิตอาสาเพื่อสังคม’ ขึ้นเป็นครั้งแรกใน
ปี พ.ศ. 2557 และคัดเลือกอาสาสมัคร
จากมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา
และประชาชนจากทั่วประเทศ เข้าร่วม
โครงการ แบ่งออกเป็นทีมลงพื้นที่ทำงาน
ในศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชน (USO NET)
ใน 12 จังหวัดทั่วประเทศ

ในระหว่างการลงพื้นที่ อาสาสมัคร
มีภารกิจออกพบปะชาวบ้านในชุมชน
และนักเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ
ศูนย์ USO NET ชักชวนให้มาใช้
ประโยชน์จากศูนย์ USO NET ทั้งยังจัด
อบรมให้ความรู้หลักสูตรต่างๆ เกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต
เบื้องต้น การใช้โปรแกรมสำนักงาน
การสร้างเว็บไซต์ การแต่งภาพและ
ตัดต่อวิดีโอ และเรื่องภัยจากอินเทอร์เน็ต
ให้แก่เด็ก เยาวชน ชุมชนในพื้นที่

และผู้ใช้งานทั่วไป

อาสาสมัครบางกลุ่มยังพัฒนาซอฟต์แวร์บางตัวขึ้นเพื่อช่วยเหลือการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศูนย์ฯ และเพื่อ
เฝ้าระวังการใช้งานคอมพิวเตอร์และ
อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ทั้งยังได้คิด
กิจกรรมใหม่ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับ
คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างความสนใจ
และออกทำกิจกรรมนอกสถานที่ร่วมกับ
ชาวบ้านในชุมชน

และปีนี้ก็ถึงเวลาของโครงการจิต-
อาสาเพื่อสังคม NBTC-ITU Volunteers
รุ่นที่ 3 หนึ่งในพื้นที่เป้าหมายก็คือศูนย์
USO NET บนเกาะกลางนี้เอง

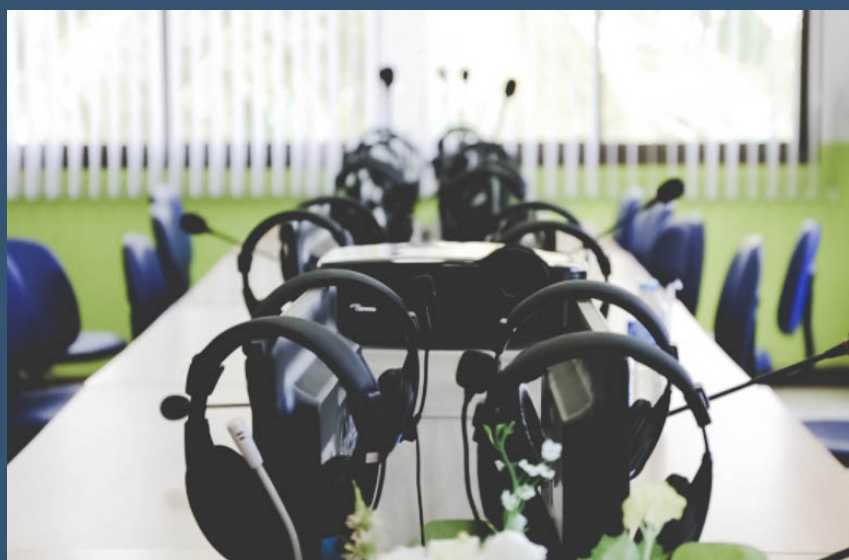

USO NET

ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม หรือแผน USO ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555–2559) กสทช. ได้มีการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชน ศูนย์อินเทอร์เน็ตโรงเรียน และศูนย์อินเทอร์เน็ตเพื่อสังคม หรือที่เรียกว่า ศูนย์ USO NET ขึ้นในพื้นที่ชนบทห่างไกล และพื้นที่ที่ประชาชนยังขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ชนบท และกลุ่มเป้าหมายทางสังคม ได้แก่ คนพิการ เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม และผู้มีรายได้น้อย มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยศูนย์ USO NET แต่ละที่จะมีเครื่องคอมพิวเตอร์และบริการอินเทอร์เน็ต รวมถึงอุปกรณ์ด้านไอซีทีอื่นๆ ไว้บริการแก่ประชาชนเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชน รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้การดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. ภายใต้แผน USO นั้น ไม่เพียงแต่การจัดตั้งศูนย์ USO NET และการจัดให้มีบริการเพื่อสังคมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและองค์กร โดยเฉพาะที่เป็นองค์กรหรือหน่วยงานท้องถิ่น ชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุด

ความเป็นมา

การจัดให้มีบริการศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชน (USO NET) เป็นหนึ่งในภารกิจของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Service Obligation : USO) ประจำปี 2553 ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) กำหนด (ปัจจุบันเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

ความมุ่งหมาย

การจัดให้มีบริการศูนย์ USO NET ชุมชน โรงเรียน และเพื่อสังคม มีขึ้นเพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Digital Divide) ของประชาชนในพื้นที่ชนบท และกลุ่มเป้าหมายทางสังคม เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยนําระบบโทรคมนาคม (อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง) มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งจะมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป)

ศูนย์ USO NET บนเกาะกลางก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2556 ภายในอาคารขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ โดยมีคุณไอลดา หมั่นคำ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศูนย์ เริ่มรับผิดชอบดูแลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556

โดยพี่นเพคุณไอลดาเป็นคนพื้นที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 ที่บ้านเป็นร้านขายข้าวเรียนจบรัฐศาสตรศาสสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี เรียนจบแล้วก็กลับมาทำงานที่นี่ ด้วยเหตุผลเพียงประการเดียวคืออยากอยู่ใกล้บ้าน

หน้าที่หลักๆ ของคุณไอลดาคือดูแลการใช้บริการอินเทอร์เน็ตทุกอย่าง ตั้งแต่อุปกรณ์ที่ต้องหมั่นตรวจสอบและดูแลความสะอาด ดูแลคนที่เข้ามาใช้บริการ คิดแผนดำเนินงานกำหนดทิศทางของการใช้ห้อง USO NET ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนสูงสุด

แผนดำเนินงานที่ว่าในเบื้องต้นก็คือการรณรงค์ให้ชาวบ้านได้มีโอกาสเข้ามาใช้งาน มาสัมผัสกับคอมพิวเตอร์ เพราะหลายคนยังไม่เคยสัมผัสคอมพิวเตอร์จริงๆ เลยสักครั้ง ขณะเดียวกัน แผนดำเนินการในอนาคตก็เตรียมจะเปิดอบรมเจาะจงไปที่กลุ่มชาวบ้าน อย่างกลุ่มชานา กลุ่มชาวเรือหัวโทง กลุ่มนักเรียนเข้ามาอบรมที่นี่ ซึ่งทั้งสามกลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรหลักของบ้านเกาะกลางก็ว่าได้

คุณไอลดาเล่าให้ฟังว่าบนเกาะกลาง
แห่งนี้มีโรงเรียนที่สอนถึงชั้นมัธยม 6
เท่านั้น เมื่อจบจากที่นี่แล้ว ลูกหลานของ
ชาวบ้านหากต้องการศึกษาในระดับอื่นๆ
ต่อ ก็ต้องเดินทางออกจากเกาะไปเรียน
ในตัวเมืองกระบี่หรือจังหวัดใกล้เคียง
อย่างที่ตรังหรือภูเก็ต

ลูกหลานชาวบ้านเหล่านี้เองที่เป็น
ผู้ใช้บริการศูนย์ USO NET บ่อยกว่า
ใครเพื่อน

“ส่วนใหญ่เขาก็จะมาค้นคว้าหา
ข้อมูลกัน มีตั้งแต่เด็กประถม มัธยม
นักศึกษาก็มี ถ้าเป็นนักศึกษาส่วนใหญ่
ก็จะมาตอนปิดเทอม” คุณไอลดาเล่าด้วย
รอยยิ้ม “ช่วงปิดเทอมเด็กๆ จะเยอะ
หน่อย จับกลุ่มกันมา 4-5 คนก็มี มาคน
เดียวก็มี เวลามากันที่นี่ครึกครื้นมาก”

ขั้นตอนการใช้งานก็ไม่ยุ่งยากเลย
เมื่อเด็กๆ มาแจ้งกับเจ้าหน้าที่ว่าจะใช้
งานห้องคอมฯ เจ้าหน้าที่ก็จะมีส่วนให้ลง
ชื่อไว้ จากนั้นก็เข้าไปใช้งานได้เลย หาก
น้องๆ คนไหนยังไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์
มาก่อน เจ้าหน้าที่ก็จะคอยช่วยดูแลสอน
การใช้งานให้ เปิดเครื่องอย่างไร เชฟไฟล์
อย่างไร เหล่านี้เป็นต้น

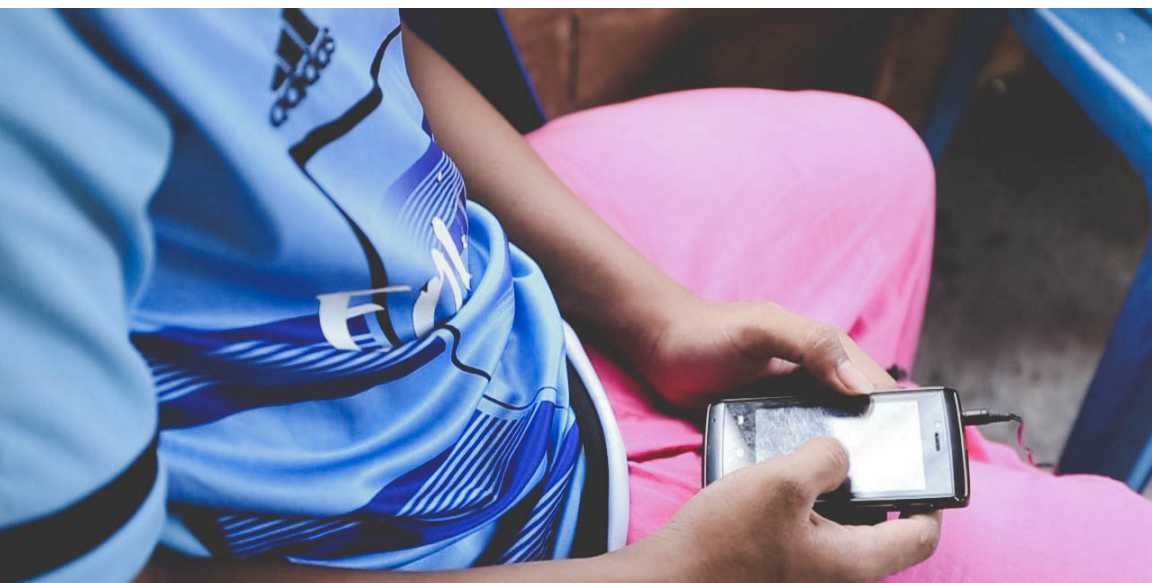
**“ส่วนใหญ่เขาก็จะมาค้นคว้า
หาข้อมูลกัน มีตั้งแต่เด็ก
ประถม มัธยม นักศึกษาก็มี
ถ้าเป็นนักศึกษาส่วนใหญ่
ก็จะมาตอนปิดเทอม”**

คุณไอลดา

การเดินทางของ USO
ภาคใต้

แม้ว่าห้องคอมฯ จะได้รับความนิยม
ในหมู่เยาวชน แต่ก็ยังมีอุปสรรคอยู่บ้าง
ในการชักชวนให้ผู้ใหญ่บนเกาะมาใช้
บริการ ยิ่งเมื่อเทียบสัดส่วนการใช้งาน
กับเด็ก ต้องถือว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้าง
น้อยอยู่สักหน่อย

“มีคนมาใช้จะกะ ไม่ใช่ไม่มีเลย แต่ถ้า
เทียบกับเด็ก ๆ ก็ถือว่าน้อย ส่วนใหญ่
ก็มาหาข้อมูล มาพริตงาน” คุณไอลดา
ฉายภาพการใช้ห้องคอมฯ ในหมู่ผู้ใหญ่

แม้ว่าอาชีพหลักๆ ในบ้านเกาะกลาง

คือการทำนาและประมง แต่ก็มีลูกบ้าน
ไม่น้อยที่เป็นลูกจ้าง ทำงานค้าขาย
หรือรับราชการ กลุ่มอาชีพประเภทหลัง
นี้เองที่เป็นผู้มาใช้งานห้องคอมฯ ส่วน
คนที่ทำนาหรือทำประมงส่วนใหญ่ไม่มี
เวลามา เพราะเขาต้องทำงาน

“คนที่นี้ใช้มือถือกันหมดแล้ว
ส่วนใหญ่ก็ใช้อินเทอร์เน็ตจากมือถือ
ตัวเอง บางบ้านมี wifi ของตัวเองด้วย”

ช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำในการ
เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารของประชาชน ดูจะแคบลงแล้ว
ในปัจจุบันนี้

หนึ่งในการกิจสำคัญของทีมอาสาสมัคร NIV คือการลงพื้นที่ โดยทางโครงการกำหนดให้อาสาสมัครแต่ละทีมต้องปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เป็นเวลา 6 สัปดาห์ และในระหว่างปฏิบัติงานอาสาสมัครก็มีหน้าที่ประเมินความต้องการด้าน IT ในพื้นที่ รวมถึงความเป็นไปได้ในการนำ IT มาใช้ให้เกิดประโยชน์และแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ชุมชนมีอยู่ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ศูนย์ USO NET เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รู้จักและเข้ามาใช้ประโยชน์จากศูนย์ฯ จัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับไอทีให้แก่ชุมชนในพื้นที่ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้โปรแกรมสำนักงาน การสร้างเว็บไซต์ การตัดต่อภาพ และวิดีโอ หรือจัดกิจกรรมต่างๆ ตามที่ชุมชนต้องการหรือตามที่อาสาสมัครเห็นสมควร

เมื่อทีม NIV รุ่น 3 เดินทางมาถึงหมู่บ้านเกาะกลาง พวกเขาก็เริ่มทำคลิปปแนะนำหมู่บ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหารการกิน จากนั้นก็เดินทางไปพบนายก อบต. กำนัน ก่อนจะเดินทางต่อไปประชาสัมพันธ์โครงการกับ ผอ. โรงเรียนญาติเราอุพิทยานุสรณ์ โรงเรียนบ้านคลองประสงค์ โรงเรียนบ้านบางขนุน โรงเรียนบ้านคลองก่า

จากนั้นก็ลงพื้นที่ให้ความรู้แก่เด็กๆ นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองประสงค์ โรงเรียนบ้านเกาะกลาง โรงเรียนญาติเราอุพิทยานุสรณ์ รวมถึงการเปิดศูนย์ฯ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในวันเสาร์-อาทิตย์

ทั้งหมดนี้ก็เพื่อเรียนรู้ที่จะรู้จักวิถีชีวิตของชุมชนบ้านเกาะกลางที่อยู่อาศัยกันมายาวนาน จากรุ่นสู่รุ่น ชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ยากที่จะหาที่ไหนมาเทียบเคียง ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้คนในชุมชนให้เห็นประโยชน์ของคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตว่ามีมากมายมหาศาลเพียงใด เพียงแค่ใช้งานเป็น

เอกลักษณ์ประจำ ชุมชนเกาะกลาง

การปลูกข้าวสังข์หยด

เป็นข้าวนาปีที่ปลูกกันปีละครั้ง มีคุณค่าทางอาหารสูง และยังเป็นข้าวอินทรีย์ที่มีคุณภาพ ตั้งแต่กระบวนการปลูก การเก็บเกี่ยว และการสีข้าวก็ทำกันบนเกาะด้วยมือของชาวบ้านเอง ข้าวสังข์หยดที่ปลูกที่นี่จึงมีจำนวนจำกัด เพราะชาวบ้านปลูกไว้กินเอง มีขายบ้างก็เฉพาะบนเกาะ ใครอยากลองชิมต้องไปที่เกาะกลางเท่านั้น เพราะความพิเศษที่ทำให้ข้าวของที่นี่ไม่เหมือนที่ไหนๆ คือดินที่ใช้ปลูกมีความเค็มของน้ำทะเลปนอยู่ จึงได้ข้าวที่นุ่มและรสชาติดี มีเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดง เมื่อนำมาหุงจะมีกลิ่นหอม นุ่ม และรสชาติมัน

การทำเรือหัวโทงจำลอง

ในสมัยก่อนเรือหัวโทงเป็นพาหนะสำคัญในการออกเรือหาปลาของชาวประมง เรือหัวโทงดั้งเดิมมีขนาดตั้งแต่ 7-10 เมตร หัวเรืองอนสูงเพื่อสู้กับคลื่นลมแรงๆ ในทะเล และด้วยภูมิปัญญาของช่างจึงออกแบบหัวเรือ

ให้อ่างนอนเซ็ดสูงเพื่อแหวกคลื่นได้ดีและน้ำทะเลไม่
ทะลักเข้าเรือ อีกทั้งยังใช้เป็นอุปกรณ์บอกทิศทางสำหรับ
คนขับเรือเพื่อให้พุ่งตรงไปยังเป้าหมายได้ด้วย การประดิษฐ์
เรือหัวโทงจำลองสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานานด้วย
ความชำนาญของช่างและเป็นการทำด้วยมือเท่านั้น

การทำผ้าปาเต๊ะ

เป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านที่ได้แนวคิดและวิธีการ
ทำผ้าปาเต๊ะมาจากจังหวัดปัตตานี เป็นการผสมผสานกัน
ระหว่างการทำผ้าปาเต๊ะของชาวมาเลย์กับการทำผ้าบาติก
จึงเกิดเป็นผ้าที่มีสีสันลวดลายสวยงามและเป็นเอกลักษณ์
เฉพาะตัว มีแรงบันดาลใจจากธรรมชาติและวิถีชีวิตของ
ท้องถิ่น

เพื่อให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ
บรรยากาศ เราจึงทดลองค้นคว้าข้อมูล
ของหมู่บ้านเกาะกลางในศูนย์ USO
NET หรือที่ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า
‘ห้องคอมฯ’

ข้อมูลที่ค้นพบอธิบายว่า วิถีชีวิต
หลักของชาวเกาะกลางคือการทำประมง
ชายฝั่ง ชาวเกาะกลางส่วนใหญ่มีความรู้
เรื่องการวางอวนปลา การทำโป๊ะน้ำตื้น
การวางลอบปู การสักหอย การทำประมง
ชายฝั่ง เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาว
เกาะกลางที่มีความผูกพันอย่างแยกไม่ออก
และสืบทอดกันมาหลายรุ่น พ่อแต่ดรัม
ลมตกในยามเย็น ชาวประมงเกาะกลาง
ก็จะออกไป ‘สักหอย’ ซึ่งหมายถึงการ
‘ขุดหอย’ บริเวณหาดในทรายมีหอย
หลากหลายชนิด ทั้งหอยหวาน หอยรอก
หอยแครง หอยเม็ดขนุน

ขั้นตอนของการขุดหอยนั้น ชาวบ้าน
จะนำไม้แหลมกลมๆ ถ้อยาวพอมีมือ
เดินแทงลงบนพื้นทราย การแทงแบบนี้
เองที่ชาวบ้านเรียกว่า ‘สักหอย’ ซึ่งชาวบ้าน
แต่ละคนก็จะมีวิธีสังเกตและวิธีค้นหา
ที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถจับหอยได้
หลากหลายชนิด นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
เกาะกลางก็สามารถร่วมสักหอยไปกับ
ชาวบ้านได้ นอกจากจะสนุกสนานแล้ว
ยังได้เรียนรู้วิธีการขุด และสังเกตหอย
แต่ละชนิดจากชาวบ้านในพื้นที่

วิถีชีวิตอีกอย่างหนึ่งคือการทำโป๊ะน้ำตื้น โปะ หมายถึง เครื่องมือประมงที่ตั้งอยู่ปากแม่น้ำหรือในทะเล บริเวณที่มีกระแสน้ำขึ้น น้ำลง เป็นเครื่องมือประเภทดักจับ เช่นเดียวกับลอบและโพงพาง แต่ไม่สามารถยกขึ้นลงได้ การทำโป๊ะน้ำตื้นประกอบด้วยส่วนของลูกขังที่ใช้ขังปลา กุ้ง ปู ที่มาตามกระแสน้ำ กับส่วนปีกสองข้างที่เป็นทางนำให้สัตว์เข้าสู่ลูกขัง การทำโป๊ะน้ำตื้นจะทำในช่วงที่น้ำลงเต็มที่ ชาวบ้านจะนำเรือเข้าไปจอดใกล้ๆ โปะแล้วใช้สวิงไล่ช้อนปลาที่เข้ามาติดในโป๊ะ หรือหากเป็นวันที่น้ำลดมากก็สามารถเดินไปที่โป๊ะได้เลย สัตว์ที่จับได้ส่วนใหญ่จะเป็น ปลาจะละเม็ด ปลาหมึก-กล้วย ปลามง ปลาสาก ปลาทราย ปูม้า และกุ้งแชบ๊วย

เมื่อได้อ่านวิถีชีวิตของชาวบ้านจากในอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นแล้ว เราตัดสินใจออกไปพูดคุยกับชาวบ้านตัวจริงเสียงจริง เพื่อให้ภารกิจการลงพื้นที่ในชุมชนบ้านเกาะกลางของอาสาสมัครรุ่นที่ 3 ในครั้งนี้จะช่วยให้เราเข้าใจความเป็นชุมชนมากขึ้น

คุณแจวเป็นชาวเกาะกลางโดยกำเนิด อาศัยอยู่หมู่ 3 เรือนหนังสืออยู่บนเกาะจนถึงชั้นมัธยม 3 จากนั้นไปเรียนต่อสาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ในตัวเมืองกระบี่จนจบ ปวส. หยุดเรียนตั้งแต่ตอนนั้นเพื่อไปทำงานที่ร้านขายวัสดุ ขายอะไหล่อิเล็กทรอนิกส์ในตัวเมืองกระบี่นั่นเอง ก่อนจะออกไปทำงานแผนกแม่บ้านในโรงแรมในเมืองอีกเช่นกัน

“ช่วงนั้นโรงแรมบูมมากค่ะ” เธอเล่าแต่ทำอยู่ได้เพียงปีกว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์สึนามิ เธอก็ลาออกเพื่อไปทำงานกับมูลนิธิศุภนิมิต เพื่อช่วยเหลือเด็กๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ ก่อนจะโยกย้ายไปทำงานอีกหลายที่จนกลับมาสู่อ้อมอกของบ้านเกิดในที่สุด

“คนที่จะมาทำงานที่เกาะกลางค่อนข้างลำบากหน่อย เพราะคงต้องย้ายมาอยู่ที่นี้ ถ้าไปกลับในเมืองระยะทางค่อนข้างไกล ซึ่งถ้าทำงานเช้ากะจะไปกลับก็ลำบาก กลางคืนมีเรือนะ แต่แพง เพราะกลางคืนต้องเหมา” เธออธิบายสภาพภูมิศาสตร์ของเกาะกลางที่ดูจะเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเปิดรับคนจากภายนอกเข้ามาประกอบอาชีพ “ถ้าคนที่ชอบแสงสีหน่อยคงอยู่ไม่ค่อยได้ ที่นี้ค่อนข้างจะเงียบ”

เกาะกลางในภาพจำของเธอเปลี่ยนไปเยอะมาก เพื่อนๆ ในวัยเยาว์ถึงวันนี้ก็ออกเรือนกันไปหมดแล้ว หลายคนต้องโยกย้ายถิ่นฐานออกไปจากเกาะกลางด้วยเงื่อนไขของครอบครัว

“เมื่อก่อนตอนเด็กๆ เราใช้ตะเกียง
อ่านหนังสือกัน กว่าจะเริ่มมีไฟฟ้าใช้
ก็เพ่งราวๆ ยี่สิบปีมานี้เอง ตอนนั้นอยู่
ป.6 พอดี” ในสมัยนั้นน้ำดื่มก็ใช้น้ำฝน
ส่วนน้ำใช้ก็ใช้น้ำบ่อที่แต่ละบ้านจะขุด
กันเอง บ้านใครอยู่ใกล้ทะเลหน่อย น้ำก็
จะเค็ม ห่างหน่อยน้ำก็จะกร่อย “ก็ใช้แบบ
กร่อยๆ นี่แหละค่ะ มันเป็นความเคยชิน”

ความที่เป็นชุมชนมุสลิม เราจึงไม่
ค่อยพบสิ่งบันเทิงต่างๆ นานาบนเกาะ
กลางแห่งนี้ คุณแฉว่าว่างานรื่นเริงที่เธอ
รอคอยก็คือวันฮารีรายอ

“เป็นเทศกาลของมุสลิมค่ะ คล้ายๆ

วันปีใหม่ พวกเราก็จะไปมัสยิด พอหมด
เสร็จก็เฉลิมฉลองกัน เทศกาลนี้ญาติ
พี่น้องจะมาพบกัน ทำอาหารกินกัน”

พูดคุยมาสักพัก เราเริ่มสงสัยว่า
สำหรับคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเล็กๆ ที่ทุก
คนรู้จักกันหมด ไม่มีแสงสีหรือหวาล้อตา
ล่อใจ ความรู้สึกจะเป็นอย่างไร

**“เมื่อก่อนตอนเด็กๆ เราใช้
ตะเกียงอ่านหนังสือกัน
กว่าจะเริ่มมีไฟฟ้าใช้ก็เพ่ง
ราวๆ ยี่สิบปีมานี้เอง
ตอนนั้นอยู่ ป. 6 พอดี”**

คุณแฉ

“เราไม่ได้ชอบอะไรที่เป็นแบบนั้น พอเป็นคนไม่ชอบอะไรแบบนั้นก็เลยอยู่ได้” คุณแจวเฉลย

ก่อนหน้านี้ที่บ้านของคุณแจวทำบ่อกุ้ง เธอเล่าว่าสมัยนั้นกิจการรุ่งเรือง dingam ก่อนที่จะถูกโรคร้ายของกุ้งคุกคาม ช่วงเวลานั้นเองที่เธอใช้โทรศัพท์มือถือเป็นครั้งแรก

“ตอนนั้นมือถือนี้มีแต่คนแก่ๆ ใช้นะคะ เด็กๆ ยังไม่รู้จัก แต่คนแก่ที่เขาได้เงิน เขาก็เข้าไปในเมืองบ่อย ก็ไปซื้อมาใช้ แต่พอถึงทุกวันนี้ไม่ใช่แล้ว ตอนนี้เป็นช่วงเวลาของเด็กๆ ที่จะใช้มือถือกัน คนแก่ตามเทคโนโลยีไม่ทันแล้ว” เธอรวบยอดสรุปให้เราฟังถึงพัฒนาการการใช้มือถือของคนในบ้านเกาะกลาง

จากนั้นก็ตามมาด้วยสัญญาณอินเทอร์เน็ต เธอคะเนว่าปัจจุบันนี้บนเกาะกลางน่าจะมีจุดที่ให้บริการ wifi อยู่ราวๆ 5-6 จุดไม่รวมที่อยู่ตามบ้านคน

ที่น่าสนใจมากคือเธอวิเคราะห์ว่าความต้องการอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อชาวบ้านได้รู้จักเฟซบุ๊กและไลน์

แต่ความสำคัญของระบบสัญญาณไม่ใช่มีเพียงแค่นั้น เธอเล่าให้ฟังว่ามีเพื่อนบ้านวัย 40 คนหนึ่งที่ยังคงประกอบอาชีพประมงซึ่งเป็นที่รู้กันว่าทรัพยากรในท้องทะเลสำหรับชาวบ้านเล็กๆ นั้นนับวันจะลดน้อยถอยลง แต่เพื่อนบ้านคนนี้ก็กลับไม่ประสบชะตากรรมเช่นนั้น

“คนนี้เขาใช้มือถือเป็น GPS แล้วใช้ไปมาร์กจุดไว้ว่าจุดนี้ที่เคยได้ปลาดี ได้ปลาเยอะ เขาก็จะมาร์กไว้ แต่ไม่รู้รายละเอียดว่าทำยังไงนะ เราไม่เคยขอเขาดู รู้แต่เขาออกทะเลไป 3-4 วัน กลับมาก็ได้ปลาเยอะ” คุณแจวเล่าด้วย

ความตื่นตัว “เขาไม่ใช่ใคร ไม่ใช่อย่างอื่น ไม่คุยกับใคร แต่ใช้เป็นเทคโนโลยีช่วยหาปลาของเขาเอง” คุณแจจกาคว่าน่าจะเป็นน้องชายของเขาที่เป็นคนให้คำแนะนำ

เมื่อมีผู้นำย่อมมีผู้ตาม คุณแจจกล่าวว่าการหลังๆ ก็เริ่มมีชาวประมงคนอื่นๆ ทำตามบ้างแล้ว

ในขณะที่ผู้ชายส่วนใหญ่ยังคงออกเรือไปหาปลา ผู้หญิงส่วนใหญ่ก็ออกบ้านไปทำงานในเมือง ทำงานโรงแรมบ้าง ทำงานออฟฟิศบ้าง เป็นข้าราชการก็พอมีหลายคนก็ไปขายของที่ตลาดเช้าในเมือง

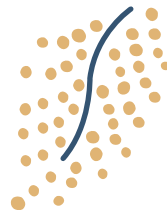

เจ็ดโมงเช้าออกจากบ้าน ไปขึ้นเรือข้ามฝั่งไปทำงาน เลิกงานก็ข้ามเรือกลับบ้าน

คุณจันก็เป็นชาวเกาะกลางโดยกำเนิดเช่นกัน

บ้านอยู่หมู่ 3 เรียนหนังสือจบเกาะจนถึงมัธยม 3 จากนั้นก็ไปเรียนต่อที่วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ สาขาช่างไฟฟ้ากำลัง เมื่อเรียนจบก็ทำงานอยู่แถวตัวเมืองกระบี่ ก่อนจะเบนเข็มไปเรียนต่อเสริมสวยที่กรุงเทพฯ เรียนจบกลับมาเปิดร้านเสริมสวยในตัวเมืองกระบี่ โยกย้ายไปภูเก็ต ก่อนจะกลับมาปักหลักที่บ้านเกิดของตัวเอง

“กรุงเทพฯ มันไม่เหมือนบ้านเราละ ไปไหนมาไหนก็ลำบากติด คนเยอะมันเป็นสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกับที่เกาะเราชอบที่เกาะมากกว่า ชอบกระบี่มากกว่า มันไม่แน่นไม่แออัด” ความทรงจำเกี่ยวกับกรุงเทพฯ พรุ้งพรุ้งออกมา “อาหารการกิน

ที่กรุงเทพฯ รสชาติก็ไม่เหมือนที่ได้
เราติดรสชาตินี้มาตั้งแต่เด็กๆ เรากิน
แต่รสเผ็ดหรืออาหารรสจัด”

คุณจันเล่าว่าครอบครัวของเขามี
พี่น้อง 12 คน ที่อยู่ที่โตกันมาได้ก็
เพราะสมัยก่อนทรัพยากรในทะเลมีเยอะ
แต่ในปัจจุบันนี้ไม่ได้เป็นเช่นนั้นแล้ว

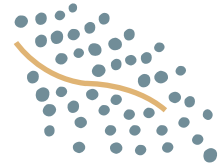
“ถามคนที่รู้จักว่าอยากออกไป
ทำงานในเมืองไหม เขาก็ไม่ออกไปนะคะ
เขาอยากอยู่ที่เกาะ เพราะว่าการเดินทาง
มันลำบาก มันต้องขึ้นรถไป แล้วก็เอารถ
ลงไปในเรื่อง เสร็จแล้วก็ขึ้นต่อไปทำงาน
ทำงานเสร็จตอนกลับก็ต้องเอารถลงไป
ในเรื่อง แล้วก็ขึ้นกลับบ้าน มันลำบากนะคะ
แล้วไหนจะค่ารถ ค่าเรือ หรือค่าน้ำมัน
ก็ใช้เยอะอยู่ในแต่ละวัน สมมติค่าแรง
วันละ 300 ค่ากินค่ารถไปก็ 150 แล้วค่า
ก็จะเหลือแค่วันละ 150 เอง ไม่มีใครอยาก

ไปทำงานข้างบนหรอก แต่ว่าในเกาะ
มันก็ไม่มียะไรจะให้เราแล้ว”

ภาพวิถีชีวิตของคนรุ่นหลังใน
เกาะกลางถูกฉายขึ้นมาภาพแล้วภาพเล่า
แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่ชุมชน
กำลังรับมืออยู่ ท่ามกลางความเป็นอยู่
เรียบง่ายที่เห็นจากภายนอก ทั้งการออก
เรือไปในทะเล ทั้งนาข้าวสังข์หยดที่โดย
พื้นฐานปลูกไว้กินกันเอง หรือกระทั่งสัตว์
เลี้ยงอย่างแพะ ที่เราพบเห็นได้ตลอดสอง
ข้างทางบนเกาะ

“เลี้ยงแพะมันไม่มีค่าใช้จ่ายอะไร
เลยคะ เขามาก็ปล่อยให้มันไปเดินเล็ม
หญ้าของมันไป ตอนเย็นกลับมาเราก็แค่
ใส่กองไฟให้เขาอุ่นๆ แค่นั้นเองคะ
กลางคืนเขาก็จะเข้านอน ตอนเช้า
เปิดออกจากคอกเขาก็เดินไปหาอะไรกิน
ง่ายๆ แบบนี้เลยคะ” คุณจันเล่าถึงสัตว์-
เลี้ยงของครอบครัว

ปัจจุบันคุณจันทำงานประจำอยู่ที่
โรงแรมที่มีอยู่เพียงแห่งเดียวบนเกาะ
นอกจากนั้นยังหารายได้เสริมด้วยการ

ทำร้านเสริมสวยของตัวเองที่บ้านและเริ่มที่จะขายของออนไลน์เพิ่มเติม

“ก็ขายจากในมือถือนี่แหละค่ะ” เธอหยิบโทรศัพท์มือถือขึ้นมาประกอบบทสนทนา แรกๆ ลูกค้าของเธอก็เริ่มจากเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ บนเกาะกลาง จากนั้นก็ขยายไปยังเกาะยาวบ้าง เกาะศรีบอยาบ้าง

เราสนใจว่าเธอเริ่มต้นธุรกิจหารายได้เสริมนี้ได้อย่างไร

“ก็เห็นเพื่อนๆ เขาทำกันในเฟซค่ะ ขายของออนไลน์กันเยอะ พอเขาแนะนำเราก็ลองทำดู เดียวนี้คนเล่นเฟซกันเยอะใช้ไหมคะ เขาก็จะดูจากทางเฟซ อ่านรายละเอียด ถ้าเขาสนใจเขาก็สั่ง เรามีหน้า

“เหนื่อยแล้วค่ะ อยากอยู่บ้านแล้ว อยู่บ้านมันไม่เปลืองค่าใช้จ่าย ค่าเช่าบ้านไม่ต้อง ค่ากิน ค่าอยู่ เราก็มียู่ที่บ้านหมดเลย ไม่ต้องไปซื้อกิน ก็กินผักง่ายๆ หาหอยกิน มันลดค่าใช้จ่ายได้เยอะนะ”

ลงภาพสินค้าให้เขาดู” ซึ่งรายได้ที่มาก็ช่วยเสริมจากรายได้หลักของเธอได้จริงๆ

ในอนาคต เธอวางแผนอยากเปิดหน้าร้าน คนที่อยากเห็นสินค้าตัวจริงจะได้เดินทางมาดูได้ ถึงตอนนั้น ข้าวสังข์หยดหรือของฝากเล็กๆ น้อยๆ ต่างๆ ก็อยู่ในความสนใจของเธอด้วย

“เหนื่อยแล้วค่ะ อยากอยู่บ้านแล้ว อยู่บ้านมันไม่เปลืองค่าใช้จ่าย ค่าเช่าบ้านไม่ต้อง ค่ากิน ค่าอยู่ เราก็มียู่ที่บ้านหมดเลย ไม่ต้องไปซื้อกิน ก็กินผักง่ายๆ หาหอยกิน มันลดค่าใช้จ่ายได้เยอะนะ สมมติในตัวเมืองเราทำงานเดือนละหมื่นสองหรือสองหมื่นนี้ไม่พอนะคะ ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำมันรถ ค่ากินอีก ค่าเสื้อผ้า ค่าซ่อมปั๊งบีก หมดค่ะ แต่ที่นี้

มันไม่มี พอทำงานเสร็จกลับบ้านไม่เจออะไรให้แะ กลับไปถึงกินข้าวแล้วก็นอน”

เวลาเครียด คุณจันจะออกไปสักหยอยเล่น ผ่อนคลายและได้อาหารเย็นด้วย หรือบางครั้งก็ออกไปหาปลาที่ไ้ะเวลาที่น้ำลด

คุณบ๊ิกไม่ใช่ชาวเกาะกลางโดยกำเนิด

เขาเป็นคนจากเทศบาลกระบี่น้อย อำเภอมือกระบี่ ออกจากบ้านไปตั้งแต่เรียนจบชั้น ป. 6 ไปใช้ชีวิตอยู่กรุงเทพฯ ราวสิบสามปี จากนั้นก็ไปทำงานร้านอาหารอยู่ที่อังกฤษอีกเกือบๆ สิบปี จึงค่อยย้ายกลับมาทำงานที่บ้านเกิด กลับมาอยู่บ้านดูแลครอบครัว แล้วจึงค่อยขยับขยายมาทำงานบนเกาะกลางแห่งนี้

“สังคมที่นี่แทบไม่มีการแข่งขัน ไม่มีการแข่งขันกันว่าต้องมั่งคั่ง ต้องมีบ้านหลังใหญ่ๆ ต้องการมีโน่นนี่นั่นแบบวิถีชีวิตคนในเมืองเกาะกลางเปรียบเสมือนกระบี่ในอดีตซึ่งมีเสน่ห์มาก ลองคิดว่าในตัวเมืองที่ไฮเทค คิวลิช แต่พอข้ามเรือมาห่านาที่ คุณจะได้กลับสู่อดีต มีทุ่งนา มีวัว มีควาย มีแพะ มีหมู่บ้านแบบชาวประมง มีการทำประมงน้ำตื้น มีการหา

“สังคมที่นี่แทบไม่มีการแข่งขัน ไม่มีการแข่งขันกันว่าต้องมั่งคั่ง ต้องมีบ้านหลังใหญ่ๆ ต้องการมีโน่นนี่นั่นแบบวิถีชีวิตคนในเมืองเกาะกลางเปรียบเสมือนกระบี่ในอดีตซึ่งมีเสน่ห์มาก ลองคิดว่าในตัวเมืองที่ไฮเทค คิวลิช แต่พอข้ามเรือมาห่านาที่ คุณจะได้กลับสู่อดีต”

คุณบ๊ิก

หอยตามชายทะเล มีการตกปลา มันเป็นสโลว์ไลฟ์ เป็นวิถีชาวบ้านที่เขาอยู่กันแบบนี้มาตลอด ไม่มีการแข่งขันอะไรกันอยู่กันแบบพี่น้อง” คุณบ๊ิกพยายามอธิบายภาพชุมชนเกาะกลางให้เราฟัง จากสายตาของผู้ที่ผ่านการใช้ชีวิตในเมืองคิวลิชมายาวนาน

เขาให้เหตุผลว่าส่วนหนึ่งที่เกาะกลางยังวิถีชีวิตเช่นนี้ได้เป็นเพราะสะพาน

“เคยมีความพยายามจะสร้างสะพานเชื่อมกับตัวเมืองเหมือนกัน ชาวบ้านส่วนหนึ่งเอาด้วยเหตุผลว่าเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยฉุกเฉินตอนกลางคืน คนที่มีเรือก็ตีไป คนที่ไม่มีเรือก็ลำบากหน่อย แต่กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยซึ่งมีจำนวนเยอะกว่าก็บอกว่ามันแก้ปัญหาไม่ถูกจุดเขาบอกว่าถ้ามีสะพานข้ามมามันจะทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไป การแข่งขันจะสูงขึ้น อาจจะ

นายทุนเข้ามาทำธุรกิจมากขึ้น ทำให้ชีวิตคนบนเกาะไม่สงบ ความปลอดภัยค่อนข้างจะน้อย ที่เป็นอยู่ตอนนี้คือเสน่ห์ของเกาะกลาง มอเตอร์ไซด์จอดทิ้งไว้ไม่มีหาย ไม่มีอาชญากรรม ไม่มีการลักขโมย ไม่มีการยกพวกตีกัน ไม่มีฆ่าฟันกัน ไม่มีอะไรก็แล้วแต่ที่ไม่ปลอดภัย”

คุณบ๊ีกเล่าว่าชาวบ้านที่นี่มีเท่าไหน
กินเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องหาตุนไว้เยอะ
แยะ เขาก็อยู่กันมาได้เป็นร้อยๆ ปีแล้ว
ไม่มีมลภาวะอะไร โรคภัยไข้เจ็บก็มีน้อย
แต่ภาพจริงที่ใกล้เคียงความฝันเช่นนี้
ก็ไม่ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เท่าที่เรา
ลงสำรวจพื้นที่กัน ก็เริ่มเห็นที่ดินหลาย
แปลงปักป้ายขายกันแล้ว

ในเมื่อไม่มีใครสามารถล่วงรู้อนาคต
เราในฐานะคนที่ผ่านมาเพียงชั่วคราว
ชั่วคราวจึงได้แต่เก็บข้อมูลไปเงี่ยบๆ
และคงต้องปล่อยให้ผู้คนในชุมชน
ตัดสินใจเลือกอนาคตของพวกเขาด้วย
ตัวเอง

การปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับผู้ประกอบการในวิถีชีวิต ของชาวเกาะกลาง

- 1 ไม่นำสิ่งเสพติดและของมีค่าขึ้นมาบนเกาะ
- 2 ไม่นำอาหารประเภทหมูขึ้นมาบนเกาะ
- 3 ไม่นำสุนัขขึ้นมาบนเกาะ
- 4 สุขภาพสตรีควรแต่งกายสุภาพ ไม่ควรใส่สายเดี่ยวหรือกางเกงขาสั้นมากเกินไปจนเห็นต้นขา
- 5 ไม่แสดงพฤติกรรมเชิงชู้สาวในที่สาธารณะ

1

2

3

4

5

เมื่อไดยินได้ฟังชาวบ้านตัวจริงเสียงจริงเล่าถึงวิถีชีวิตจริงๆ ของพวกเขาแล้ว เรากลับมายังศูนย์ USO NET หรือ ‘ห้องคอมฯ’ ของชาวบ้านอีกครั้ง เพื่อพูดคุยกับ คุณชยุท ภูสันต์ พนักงานปฏิบัติการระดับสูง

คุณชยุทและทีมงานเดินทางมาถึงเกาะกลางในราวปี พ.ศ. 2553 เพื่อไปสำรวจพื้นที่ที่จะติดตั้งศูนย์ USO NET จากที่ได้รับแจ้งมาว่าเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากตัวเมืองกระบี่เพียงแค่สองกิโลเมตร มีแม่น้ำคั่นกลางอยู่สักหน่อย ใช้เวลานั่งเรือประมาณห้านาที แต่กลับไม่มีการสื่อสารใดๆ เลย กระทั่งโทรศัพท์มือถือสัญญาณยังแทบจะไม่ค่อยมี

สภาพของเกาะกลางในเวลานั้นไม่แตกต่างจากที่ไดยินได้ฟังจากชาวบ้านเจ้าของพื้นที่

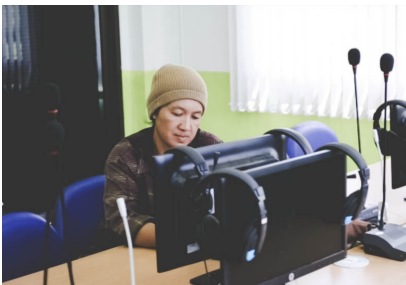
ในเวลานั้นดูเหมือนทั้งเกาะจะมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตอยู่เพียงแห่งเดียว คือที่โรงเรียน เป็นอินเทอร์เน็ตจานดาวเทียม 512 K ซึ่งหมายถึงเมื่อเปิดใช้งานไปแล้วสามารถไปกินข้าวได้สามจาน กลับมาหน้า google ก็อาจยังไม่ขึ้นมานั่นเอง

การมาของอินเทอร์เน็ตที่บ้านเกาะกลางไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากไม่มีเอกชนเจ้าไหนอยากมาลงทุน

“ชาวบ้านนี้ถ้าเราไปถามเขาว่าลุงอยากได้อินเทอร์เน็ตมั๊ย ทุกวันนี้ก็เหมือนเดิม ถ้าพูดจริงๆ ก็คือคนไทยที่สูงอายุ

ยังไม่รู้ความสำคัญของอินเทอร์เน็ต
เท่าไร ไม่เข้าใจอินเทอร์เน็ต ไม่รู้จัก
อินเทอร์เน็ต พอไม่รู้ไม่เข้าใจไม่อยากจะ
พอไม่อยากจะมันก็ไม่ทำให้การตลาด
มันอกเงย ไม่ทำให้ผู้ประกอบการขยาย
โครงข่ายสนใจ” คุณยุทธธิบายที่มาที่ไป
และนี่เองเป็นเหตุผลให้ USO ต้อง
เข้าไปทำเป็นตัวอย่างไว้ ทำให้ชุมชนเห็น
ก่อนว่าอินเทอร์เน็ตสามารถเปิดตลาด
โลกได้ สามารถคุยกับคนต่างๆ ได้ มีทุก
อย่างใหม่ๆ เข้ามา มีสิ่งที่ให้เรียนรู้เข้ามา

ผลจากการสำรวจพบว่า ชุมชนที่นี้
ขาดแคลนจริงๆ มีความต้องการจริงๆ
เพียงแค่ไม่ใช่ความต้องการจากประชาชน
ทั่วไป แต่เป็นความต้องการอย่างยั่งยืน
จากโรงเรียน

“นักเรียนอาจจะมองไม่เห็นว่
อินเทอร์เน็ตเร็วเป็นยังไง เพราะเคยเห็น
แต่แบบช้าจนชิน มีแต่ครูที่รู้ เพราะครู
มาจากที่อื่น มาจากในเมือง เขารู้ว่า
มันเร็วกว่านี้ได้นะ ทำไมของเรายังไม่เร็ว
ล่ะ ติดปัญหาอะไร”

เมื่อทุกอย่างเข้ารูปเข้ารอย เครือข่าย
มือถือก็เริ่มเข้าไปเปิดให้บริการ อินเทอร์เน็ต
ที่บ้านเกาะกลางเริ่มเร็วขึ้น ใช้งาน
สะดวกมากขึ้น จากนั้นก็เริ่มมีการโปรโมต
การท่องเที่ยวเกาะกลาง จนกลายเป็นที่
รู้จักของนักท่องเที่ยวสายอนุรักษ์จนทุก
วันนี้

“ถ้าย้อนหลังไปสิบปีก่อนแล้วถามว่า ในอนาคตคุณอยากได้มือถือแบบนี้ๆไหม คุณอาจจะบอกว่าดีๆ อยากได้ๆ แต่ need จริงๆไหม ไม่ได้ need หรือ เพราะ ชั่วโม่งนั้นมันยังไม่ได้เห็นความสำคัญใน Timing มันเปลี่ยนไป ความต้องการของคนก็เปลี่ยนไป ความรู้สึกของคนก็เปลี่ยนไป ถ้าคุณได้สัมผัสมันแล้วคุณก็จะรู้ว่า คุณขาดมันไม่ได้ แต่ก่อนคุณไม่ได้สัมผัส มันคุณก็บอกชีวิตคุณก็ไม่เห็นมีปัญหาอะไรนี้ ไม่มีเน็ตก็ไม่เห็นตาย ไม่มีโทรศัพท์ก็คุยกับเพื่อนได้นี้ ไปหยอดเหรียญก็คุยได้ แต่ทำไมทุกวันนี้แค่ลืมโทรศัพท์ยังต้องกลับบ้านเพื่อไปเอาโทรศัพท์กลับมา มันไม่ใช่ปัจจัยที่ 4 ก็จริงแต่มันเป็นปัจจัยที่ 5 ที่ 6 ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญพอๆ กับ เสื้อผ้า ยารักษาโรค มันกลายเป็นโลกของการสื่อสารไปแล้ว”

คำถามสำคัญจึงเกิดขึ้น เมื่อเครือข่ายระบบมือถือเข้าถึงชาวบ้านหมดแล้ว ศูนย์ USO NET ยังจำเป็นอยู่ไหม

“จำเป็นครับ เพราะเป้าประสงค์มันต่างกัน โทรศัพท์มือถือมันเอาไว้สื่อสารในระยะสั้นๆ แต่ศูนย์ USO NET มันมีไว้สำหรับใช้งาน

“สมมติไปต่างจังหวัด มีมือถือไป
เฟอญูเจ้านายส่งไฟล์มา คุณก็ได้แต่ดู
เกิดเจ้านายบอกว่าช่วย edit หนังสือ
หน่อยดิ ตรวจสอบหนังสือให้ผมหน่อย
งานนี้ถูกต้องมั๊ยเอาไฟล์ตรงนี้ใส่ตรงนั้น
ให้ผมหน่อย คุณจะทำที่ไหน ถ้าคุณไม่มี
แล็ปท็อปไป โอเคมือถือบางรุ่นอาจจะทำ
ได้ แต่ก็ลำบาก แต่ถ้ามีศูนย์ USO NET
คุณก็วิ่งไปทำได้ ตัวมันอาจจะไม่สำคัญ
ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็จำเป็นต้องมีเหมือน
โทรศัพท์สาธารณะ เหมือนตู้ดับเพลิง
ไฟไหม้ไหมก็ไม่มีใครเห็นมันหรอก”

การมีอยู่ของศูนย์ฯ จำเป็นอย่างยิ่งที่
จะต้องมาควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ให้
ผู้คนในชุมชนรับรู้และเข้าใจถึงประโยชน์
อันมากมายมหาศาลที่จะเกิดขึ้นจาก
‘ห้องคอมฯ’ ที่ว่านี้ และอาสาสมัคร
NIV กำลังทำหน้าที่นั้นอย่างเข้มแข็ง

เป็นไปได้ว่าโลกการสื่อสารที่สะดวก
และรวดเร็วขึ้นในอนาคต จะสร้าง plat-
form การทำงานใหม่ให้กระจายออกไป
อย่างทั่วถึง ไม่จำกัดแต่เฉพาะในเมือง
ใหญ่อย่างที่เป็นอยู่ เป็นการทำงานที่คน
เราแทบจะไม่ต้องมาประจำที่ออฟฟิศแต่
ยังคงสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งถ้าสามารถพัฒนาไปถึงจุดนั้นได้
ชุมชนต่างๆ ก็ จะเห็นความสำคัญของ
‘ห้องคอมฯ’ ของพวกเขามากขึ้น

การเดินทางของ USO
ภาคใต้

USO
VDO

ที่มา

ข้อมูลจังหวัดกระบี่

[https://th.wikipedia.org/wiki/
วิกิพีเดีย จังหวัดกระบี่](https://th.wikipedia.org/wiki/วิกิพีเดีย_จังหวัดกระบี่)

[http://www.m-culture.go.th/krabi/
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดกระบี่](http://www.m-culture.go.th/krabi/)

http://www.krabiinformation.com/thai/krabi_info/history.htm
ประวัติความเป็นมา

ข้อมูลเศรษฐกิจจังหวัดกระบี่

[http://www.cgd.go.th/cs/kbi/kbi/
ประมาณการเศรษฐกิจ](http://www.cgd.go.th/cs/kbi/kbi/)

http://www.krabi.go.th/krabi2015/m_file/summary/summary58.pdf
บรรยายสรุปกระบี่ 2558

ข้อมูลเกาะกลาง

www.manager.com
วาไรตี้ท่องเที่ยว

www.pantip.com
'เกาะกลาง' { จังหวัดกระบี่ . . ที่ไม่ได้มีดีแค่ทะเล } . .

www.thetrippacker.com

'ชุมชนเกาะกลาง' สัมผัสวิถีชาวเลเมืองกระบี่ กับ 3 สิ่งที่มาแล้ว...ต้องห้ามพลาด!

www.chillpainai.com

เมืองกระบี่และเกาะกลาง วิถีชุมชนเรียบง่าย เส้นแห่งเมืองเขานานับน้ำ

USO NET

http://usonet.nbtc.go.th/th/?page_id=273

ศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชน

http://usonet.nbtc.go.th/th/?page_id=277

ศูนย์อินเทอร์เน็ตโรงเรียน

การเดินทางของ USO
ภาคใต้

การเดินทางของ USO : ภาคใต้

เจ้าของ : สำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

บรรณาธิการอำนวยการ : นายวเรศ บวรสิน

บรรณาธิการบริหาร : นางสาววรกัญญา สิริธรรม

บรรณาธิการเล่มและบรรณาธิการศิลปกรรม : rabbithood studio

เรื่อง : สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม
(Universal Service Obligation)

ภาพ : USO | rabbithood studio

ออกแบบปก/รูปเล่ม : rabbithood studio

เรียงพิมพ์และพิสูจน์อักษร : นางสาวเบญจวรรณ แก้วสว่าง

ประสานงานการผลิต : นางสาวชนพร แสงแก้ว

